

İLHAN ARSEL

Kur'an'ın Eleştirisi-1

Semavi Dinlerin "Kutsal" Bilinen Kitapları

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	15
-------	----

KUR'AN'IN ELEŞTİRİSİ (KUR'AN HAKKINDA BAZI DÜŞÜNCELER)

I. BÖLÜM GENEL GÖRÜŞLER

KUR'AN'IN "ELEŞTİRİLEMEZ", "TARTIŞMA KABUL ETMEZ", "İÇERİĞİ DEĞİŞTİRİLEMEZ", HİÇBİR ŞEKİLDE DEĞİŞMEZ BİR KİTAP OLARAK BENİMSENMESİ VE BUNDAN DOĞMA SAKINCALAR	33
KUR'AN'IN "TANRI SÖZLERİ" OLARAK BÜTÜN İNSANLARA GÖNDERİLDİĞİ, BU NEDENLE "KUTSAL" VE "MUCİZEVİ" BİR KİTAP SAYILMASI GEREKTİĞİ KONUSUNDAKİ İDDİALARIN ELEŞTİRİSİ	47
KUR'AN'I, "EMSALSİZ", "EŞSİZ" VE "RAKİPSİZ" BİR "BİLİM" KİTABI, "BİLİM KAYNAĞI"YMIŞ GİBİ GÖSTERME ÇABALARI	129
KUR'AN'IN BATIL İNANÇLARA VE HURAFELERE YER VERMEDİĞİ İDDİALARININ ELEŞTİRİSİ	153
KAN AKITMA YOLUYLA İBADETİN KUR'AN'DAKİ YERİ	167
"TAKİYE" UYGULAMASININ KAYNAĞI OLARAK DİN (NAHL SURESİ, AYET 106-107; ÂL-İ İMRÂN SURESİ, AYET 28-29; EN'ÂM SURESİ, AYET 119)	183
KUR'AN İLE NE DEMOKRATİK NE DE EKONOMİK GELİŞMEYE DAYALI SOSYAL BİR DÜZEN KURMA OLASILIĞININ BULUNMADIĞI KONUSUNDA	193

II. BÖLÜM KUR'AN'DAKİ ÇELİŞKİLER VE NEDENLERİ

KUR'AN'DAKİ ÇELİŞKİLER VE NEDENLERİ (ŞERİAT EĞİTİMİNİN YARATTIĞI ÇELİŞKİLİ DÜŞÜNCE TARZI)	197
KUR'AN'DAKİ ÇELİŞKİLERİ, ELEŞTİREL AKIL YOLUYLA SERGİLEMEK	209
KUR'AN'DAKİ ÇELİŞKİLER, İSLAMIN DAHA İLK BAŞLARINDA GÖZE BATAR OLMUŞTUR	231
KUR'AN'DA ÇELİŞME OLMADIĞINA DAİR İSLAMCILARIN ÖNE SÜRDÜKLERİ İDDİALAR VE BU İDDİALARDAKİ GEÇERSİZLİKLER	233
ŞERİATÇILAR, KUR'AN'DA ÇELİŞKİ YOKMUŞ KANISINI YARATMAK AMACIYLA, BAZI AYETLERİN, BAZI AYETLER TARAFINDAN İLGA EDİLDİĞİNİ ÖNE SÜRERLER; OYSA Kİ, BU TÜR İDDİALAR, KUR'AN'DAKİ ÇELİŞKİLİ DURUMU GİDERMEK ŞÖYLE DURSUN, TANRI'NIN YANILMAZLIĞI FİKRİNİ ZEDELEMekten BAŞKA BİR İŞE YARAMAZ	237
BAZI AYETLERİN "MUHKEM" (KESİN) ANLAMLI, BAZILARININ DA "MÜTEŞABİH" (ŞÜPHELİ) OLDUĞU VE ÇELİŞMELİ GÖRÜNÜMÜN BUNDAN DOĞDUĞU İDDİALARINDAKİ GEÇERSİZLİKLER	243
KUR'AN'DA ÇELİŞKİ OLMADIĞINI, ÇELİŞKİLİ BİR MANTIKLA ÖNE SÜRME KURNAZLIĞI!	247
KUR'AN'DAKİ ÇELİŞKİLERİN GERÇEK NEDENLERİ HAKKINDA	251
KUR'AN'DAKİ ÇELİŞKİLERİ GÖZ ARDI ETME ÇABALARININ YENİ ÇELİŞKİLERE NEDEN OLMASI	315
KUR'AN'DA, ÇEŞİTLİ ANLAMLARA GELEN AYETLERİN YORUMUNUN, ANCAK TANRI TARAFINDAN BİLİNDİĞİNİ ÖNGÖREN AYETLERİN YARATTIĞI ÇELİŞKİLER (ÂL-İ İMRÂN SURESİ, AYET 7)	319
KUR'AN'DAKİ ÇELİŞKİLERİN OLUŞTURDUĞU SAKINCALI DURUMLARDAN BAZI ÖRNEKLER	323

ÇELİŞKİLERİN, KUR'AN'DAKİ "HİÇ ŞÜPHESİZ O (KUR'AN), ...ELÇİNİN SÖZÜDÜR..." (HÂKKA SURESİ, AYET 40) ŞEKLİNDEKİ HÜKÜMLER AÇISINDAN ANLAMI	333
"ÇELİŞKİLİ" HÜKÜMLERLE VERİLEN DİN VE BUNDAN DOĞMA OLUMSUZ SONUÇLAR	339
DİZİN	355

*"Rabbinin sözü (Kur'an), doğruluk ve adalet bakımından
tamamlanmıştır. Onun sözlerini değiştirebilecek
kimse yoktur..."*
(En'âm Suresi, ayet 115)

*"Zaman süratle ilerliyor. Milletlerin, toplumların,
kişilerin mutluluk ve mutsuzluk anlayışları bile değişiyor.
Böyle bir dünyada, asla değişmeyecek hükümler getirdiğini
iddia etmek, aklın ve ilmin gelişmesini inkâr etmek olur..."*
(Atatürk)

GİRİŞ

Daha küçücük yaşlarımızda, henüz konuşulanları yarım yamalak anlar olduğumuz andan itibaren, "*Kur'an*" sözcüğü kulağımızdan eksik olmaz. İster koyu dindar, ister yarı dindar ya da ister dinle ilgisi bulunmayan bir aileden olalım, çevremizdekilerin hep bu sözcüğü kullanarak konuştuklarına tanık oluruz. Ve yaş ilerledikçe, bu sözcük, "*ilahi vahiy*" niteliğine bürünmüş şekliyle, bilinçaltı yollardan kökleşerek bizi her yönümüzle sarar; bir gün gelir ki, tıpkı başkaları gibi biz de, her şeyi *Kur'an* ölçeline göre değerlendirir, her söylediğimiz şeyi bu ölçeye vurarak kanıtlamak isteriz. Örneğin, başkalarını kendimize inandırabilmek için, *Kur'an* üzerine yeminler eder, "*Kur'an çarpsın ki!*" diyerek konuşuruz! Bununla beraber *Kur'an*'ı okuyup, içinde ne olduğunu anlamak aklımızdan geçmez; buna gerek de duymayız. İlgisizlik bir yana, bir de içinde yaşadığımız ortam bizi şuna inandırmıştır ki, *Kur'an*, "*en son*" ve "*en mükemmel*" bir dinin kitabı olmak üzere, Tanrı tarafından gönderilen, her şeyi ve her ilmi içeren, hiçbir konuyu ve soruyu dışlamayan, bir benzeri insanlar tarafından ortaya konamayacak mükemmeliyette "*kutsal*" bir kitaptır. Tanrı tarafından Arapça olarak gönderildiği için, Arapça olarak okunması ve ibadetin Arapça yapılması gerekir. İslamcılar, bunun böyle olduğunu anlatmak için, *Kur'an*'dan ayetler verirler. Örneğin, Tanrı'nın, "*...insanlar ve cinler, birbirine yardımcı olarak, bu Kur'an'ın bir benzerini ortaya koymak için bir araya gelseler, andolsun ki, yine de benzerini ortaya koyamazlar*" (İsrâ Suresi, ayet 88) dediğini ve "*...bu (Kur'an) apaçık bir Arapçadır*" (Nahl Suresi, ayet 103) ya da "*(Cebrail Kur'an'ı) apaçık bir Arapça dille indirmiştir...*" (Şuarâ Suresi, ayet 195) diye eklediğini

söylerler. *Kur'an'ın* Tanrı'dan gelme olduğunu kanıtlamak için, bu kitapta hiçbir tutarsızlık, hiçbir çelişki bulunmadığına dair yine *Kur'an* ayetlerinden örnekler verirler:

"...Eğer (Kur'an) Allah'tan başkası tarafından gelmiş olsaydı, onda birçok tutarsızlık (çelişki) bulurlardı" (Nisâ Suresi, ayet 82).

Kur'an'ın anlaşılması için ve apaçık bir kitap şeklinde gönderildiğini anlatmak üzere, Tanrı'nın şöyle dediğini söylerler:

"Elif, Lâm, Râ. Bunlar apaçık kitabın ayetleridir. Biz onu anlayasınız diye Arapça okunmak üzere gönderdik" (Yusuf Suresi, ayet 1-2).

Fakat, kendimizi "*aydın*" niteliğinde gören bizler, *Kur'an'ı* incelemediğimiz ve bu kitapta neler yazıldığını bilmediğimiz ya da *Kur'an* hakkında bize bilgi verenlerin sözlerini gözü kapalı şekilde benimsemiş olduğumuz içindir ki, aklı dışlayan ya da bilimselliğe aykırı olan veya çelişmeli ve tutarsız hükümlerin *Kur'an'da* yer alabileceğine ihtimal vermeyiz. Bu habersizlik içinde, "*Her Müslümana bir Kur'an tercümesi ve tefsiri gerekir. Ta ki, dinini kaynağından öğrensün, Allah'ın kitabını bilsin*" şeklinde konuşuruz ya da biraz daha ileri giderek, "*Kur'an öz dilimize çevrilsin ve din adamları (hocalar) Tanrı ile kullanı arasında çekilsin*" deriz.

Oysa İslamcılar, bu tür istekleri olumsuz karşılarlar. Çünkü, *Kur'an'ın* herkes tarafından okunup anlaşılmasını ve hele aklın eleştirisinden geçirilip olmasını sakıncalı bulurlar; daha doğrusu bunu, kendi egemenlikleri ve etkinlikleri bakımından çok "*tehlikeli*" sayarlar. Onlara göre *Kur'an*, ehil olmayan, yeteri kadar birikime, bilgiye sahip bulunmayan kimseler tarafından okunmamalıdır. Gerekçeleri şudur: İnsanların algılama güçleri ve kavrama yetenekleri yetersizdir. Bu nedenle "*meal*", "*tercüme*" ve "*tefsir*" okuyarak İslamı öğrenmek mümkün değildir. İslamı öğrenmek, ancak ehil sahibi ve yetenekli kimseler aracılığıyla mümkündür. Bunu söylerlerken dayanakları, esas itibarıyla *Kur'an'dır* (ayrıca da Muhammed'in *Kur'an* olmayarak söylediği sözlerdir, hadislerdir). Her ne kadar *Kur'an'ın* "insan" denilen varlığı yücelttiğini, insan aklına değer verdiğini söylerlerse de, *Kur'an'daki* verilerin çekimine kapılarak, insanı, "*akıl*" rehberliğiyle iş görebilecek ve kendi başına İslamı öğrenebilecek yeterlilikte saymazlar. Gerçekten de *Kur'an'ın* "*insan*" hakkındaki değerlemesi, her bakımdan pek

olumsuzdur. Çünkü, bir kere *Kur'an*'da insanın, en bayağı ve aşağılık malzemeyle yaratıldığına dair hükümler vardır. Bu hükümlere göre, Tanrı, insanı "*çamur sülalesinden*", "*süzme çamurdan*", "*bulaşan-yapışan (lâzib) bir çamur*"dan, "*kara balçık*"tan, "*kan phtısı*"ndan ya da bunlara benzer en adi şeylerden yarattığını, yeminler ederek bildirmektedir. Örneğin, Mü'minûn Suresi'nde şöyle yazılıdır:

"Andolsun ki, biz insanı çamur sülalesinden yarattık"
(Mü'minûn Suresi, ayet 12).

Hicr Suresi'nde, "*Andolsun ki, biz insanı, kuru çamurdan, kara ve değişken çamurdan yarattık...*" (Hicr Suresi, ayet 26-34; ayrıca bkz. Sâf-fât Suresi, ayet 11-12; Târik Suresi, ayet 5-7; Rûm Suresi, ayet 20' vd.). *Kur'an*'dan anladığımızı göre, Tanrı, insanı öylesine aşağılık bir malzemeyle yaratmıştır ki, şeytanların başı olan iblis, kendisinin "*alevli ateş*" gibi asil ve üstün bir malzemeyle yaratıldığını öne sürerek, Adem'e secde etmekten kaçınmış ve Tanrı'ya kafa tutarcasına şöyle demiştir:

"Ben ondan (insandan) daha üstünüm. Çünkü, beni ateşten yarattın, onuysa çamurdan yarattın" (A'râf Suresi, ayet 12).

"(Ben), senin kuru bir çamurdan, şekillenmiş kara balçıktan yarattığın bir insana secde edecek değilim elbette!..." (Hicr Suresi, ayet 33; olayla ilgili olarak ayrıca bkz. Hicr Suresi, ayet 26-34; Bakara Suresi, ayet 34; A'râf Suresi, ayet 11; İsrâ Suresi, ayet 61; Tâ-Hâ Suresi, ayet 116; Sâd Suresi, ayet 71-74).

Bunun yanında bir de Tanrı'nın insanı hor ve aşağı görüp, küçümsemediğini bildiren ayetler var *Kur'an*'da Bu aşağılamalar, insanın, nankör, güçsüz, ivecen, cimri, tartışmacı ya da benzeri nitelikteki yönleriyle ilgilidir! Örneğin, Tanrı'nın, yeminler ederek şöyle konuştuğu yazılıdır: "*...andolsun ki, insan, pek ve açık bir nankördür.*" "*Kahrolası insan ne de nankördür...*" (Zuhruf Suresi, ayet 15; Abese Suresi, ayet 17-23; İsrâ Suresi, ayet 67). Bu doğrultuda olmak üzere, Tanrı'nın, "*insan, kuşkusuz, tutkusuna düşkün, dayanıksız yaratıldı...*" (Meâric Suresi, ayet 19-21) ya da "*...İnsan güçsüz yaratılmıştır...*" (Nisâ Suresi, ayet 28) ya da "*...insan ivecen (aceleci) yaratılmıştır...*" (Enbiyâ Suresi, ayet 37) ya da "*...Zaten insan pek cimridir...*" (İsrâ Suresi, ayet 100) ya da "*...insanın en çok yaptığı şey, tartışmadır...*" (Kehf Suresi, ayet 54-56) şeklinde konuştuğunu belirleyen (ve daha nice benzeri) ayetler vardır.¹

1 Her ne kadar *Kur'an*'da, "*İnsanoğullarını şerefli kıldık... onları nızıklandırdık, yarattıklarımızın pek çoğundan üstün kıldık*" (İsrâ Suresi, ayet 70) şeklinde hükümler varsa da,

Her ne kadar *Kur'an*'da, "*Biz insanoğullarını... yarattıklarımızın çoğundan üstün kıldık...*" (İsrâ Suresi, ayet 70) ya da "*...insanı ... şekillendirip ruhundan üfleyen Allah'tır...*" (Secde Suresi, ayet 7-9; Hicr Suresi, ayet 28-29) şeklinde ve sanki insanı yüceltirmiş gibi görünen hükümler varsa da, bunlar, insanın kulluktan ileri bir yeri bulunmadığını, kendi aklıyla gerçeklere erişme olasılığına sahip olmadığını, tam bir "*teslimiyet*" içerisinde "*Tanrı ve peygamber*" buyruklarını yerine getirmekle görevli kılındığını öngören, köleliği-cariyeliği bile Tanrısal kuruluş bilen hükümler yanında geçersiz kalır. Ve yine her ne kadar *Kur'an*'da, "*Kim iyi bir iş görmüşse faydası kendisinedir ve kim kötülükte bulunursa zararı kendisinedir...*" (Fussilet Suresi, ayet 46) ya da "*Kim doğru yolu bulmuşsa ancak kendisi için bulmuştur ve kim sapmışsa kendisi sapmıştır...*" (İsrâ Suresi, ayet 15) şeklinde hükümler varsa da, bunları insanın fikirsel özgürlüğüne destek yapmak mümkün değildir. Çünkü, *Kur'an*'a göre insan, kendi aklıyla bilgiye sahip olamaz, doğru yolu bulamaz. Akıl denen şey, "*özgür*" şekilde iş görsün diye verilmemiştir insana; akıl, Tanrı (ve "peygamber") buyruklarını öğrenmek ve bunlara uymak için verilmiştir. Ve aklın bu buyruklara boyun eğmesi de Tanrı'nın istek ve keyfine tabidir. Çünkü, *Kur'an*'da, "*...Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz...*" (Tekvîr Suresi, ayet 29) ya da "*Sizler, ancak Rabbinizin dilemesi, izin vermesi sayesinde (bir şeyi) dileyebilirsiniz... Şüphesiz Allah her şeyi bilendir...*" (İnsan Suresi, ayet 30) şeklinde hükümler vardır. Daha başka bir deyimle, kişi, kendi aklı ve özgür iradesiyle kendi davranışlarını ayarlayamaz; her şeyiyle Tanrı iradesine bağlıdır. Örneğin, "*doğru yol*"dan sapıp sapmamak, "*müşrik*" (putperest) ya da "*Müslüman*" olup olmamak, kişinin kendisine kalmış bir şey değildir; yani özgür irade işi değildir. Çünkü, *Kur'an*'da, "*Allah kimi dilerse onu saptırır, kimi dilerse onu doğru yola sokar*" (En'âm Suresi, ayet 35, 39) şeklinde sayısız denecek kadar çok ayet vardır. Yine *Kur'an*'da, puta tapmanın Tanrı dileğine bağlı bir şey olduğu bildirilmekte: "*Allah dilesedydi puta tapmazlardı...*" (En'âm Suresi, ayet 107). Bunun gibi "*Müslüman*" ya da "*kâfir*" olmanın da, kişinin özgür iradesiyle ilgisi yoktur. Çünkü, *Kur'an*'a göre, Tanrı, dilediğinin kalbini açıp onu Müslüman yapmakta ve dilediğinin kalbini kapatıp kâfir kılmakta. Ve üstelik kâfir kıldıklarını da cehenneme atmakta (örneğin, En'âm Suresi, ayet 125). O kadar ki, *Kur'an*'da yazılanlara göre, Muhammed bile, kendi iradesiyle değil, ancak Tanrı'nın isteğiyle doğru yolu bulmuştur. Örneğin, İsrâ Suresi'nde şöyle yazılı-

---

bunlar, *Kur'an* boyunca insanı kulluktan ileri bir değere layık görmeyen, özgürlükten yoksun eden nice hükümler yanında geçersiz kalır. Konuya ileride ayrıca değineceğiz.

dır: "(Ey Muhammed!) Seni pekiştirmemiş olsaydık... az da olsa onlara (müşriklere) meyledecektin..." (İsrâ Suresi, ayet 74). Pek güzel, ama eğer insanları doğru yola sokan ya da "müşrik"- "kâfir" kılan Tanrı ise, doğru yola soktuğunu cennete alması, "müşrik"- "kâfir" kıldığını cehenneme atması akla yatkın düşer mi? Tanrı'nın yüceliği, adaleti fikriyle bağdaşır mı? İlerideki sayfalarda bu sorunları daha etraflıca ele alacağız. Fakat, şimdilik söylemek istediğimiz şudur ki, İslamcılar, insanın yetersizliğini vurgulayan bu verilere dayanarak "Halk Kur'an'ı okumamalıdır, halka gereken şey, öncelikle ilmihal kitaplarıdır" şeklinde konuşurlar.² "İlmihal" (ilm-i hal) dedikleri şey, "ehil" ve "yeterli" sayılan kişiler (daha doğrusu din adamları) tarafından, din kurallarını öğretmek için yazılmış şeylerdir. Kur'an'ın Türkçeye çevrilmesine taraftar görünerek "reformcu" geçinenler bile, ibadetin Türkçe olarak değil, Arapça aslına göre yapılmasında ısrarlıdırlar. Ve her halükârda, ister kökten dinci, isterse "reformcu" olsunlar, hepsi de Kur'an'ı aklın önüne geçirip rehber edinmek konusunda hemfikirlerdir. Yine tekrarlayalım ki, bu ortak fikir onlara, halk yığınları üzerinde egemenlik ve saltanat kurmak bakımından temel taşı işini görür. Sırtlarını Kur'an'a (ve İslamın diğer kaynaklarına) dayamış olarak halkı, diledikleri gibi yoğururlar, her söylediklerine inandırırılar.

Tanrı sözleri olduğunu söyledikleri Kur'an'dan ayetler vererek, göklerin, yerin ve insanların yaratılışından, gelmiş geçmiş "peygamber"lerin yaşamlarından, bu "peygamber"lerin kendi kavimleriyle olan savaşlarından, ölüm olayından, ölümden sonra kıyamette olacaklardan, amel defterlerinin sağdan ya da soldan dağıtılmasından, cennete alınanların türlü güzellikler, nimetler ve ellerinde içki dolu kadehlerle, güzel kızlarla birlikte yaşayacaklarından, cehenneme atılanların ise yakıcı ateşte kavrulacaklarından, bu arada Allah korkusundan, İslamın en son ve en mükemmel bir hoşgörü dini olduğundan, dinde zorlama olmadığından, ana babaya karşı iyi tutum ve saygıdan, kadının erkek üzerindeki hakkından, yakınlarla ve yoksullara iyilikte bulunmaktan, "şerrin" karşıtı olan "hayır"dan, faiz almanın kötü olduğundan, günahların bağışlanmasından, haram ve helal durumlardan, insanın sorumluluğundan ve bağımsızlığından,

2 Ünlü yorumcu Elmalılı Hamdi Yazır'ın *Hak Dini Kur'an Dili* (Bedir Yayınevi, İstanbul, 1993) adlı sekiz ciltlik yapıtının taktimini yapan bir molla aynen şöyle diyor: "...Bir de zamanımızın reformcuları. 'Her Müslümana bir Kur'an tercümesi ve tefsiri gerekir. Ta ki, dinini kaynağından öğrensün, Allah'ın kitabını bilsin' şeklinde propaganda yapmaktadırlar ki, bu metot son derece tehlikeli ve verimsizdir. Halka gereken öncelikle ilmihal kitaplarıdır. Ehil olmayan, yeri kadar biriktme, bilgiye ve gerekli icazete sahip bulunmayan Müslüman, meal, tercüme ve tefsir okuyarak İslamı öğrenemez."

saymakla bitmeyecek kadar çok konulardan söz ederler. İslamcı zihniyetin yerleştirdiği bu tür veriler nedeniyle, bizler, "kutsal" olarak tanımlanan *Kur'an*'ı, her şeyi açıklayan, her türlü ilmin, her "mesel" in, faziletin, ahlakiliğin tek kaynağı olan bir kitap sanırız.

Ancak, eleştirel akıl yoluyla *Kur'an*'ı okumaya ve incelemeye başladığımız an iş değişir. Zira *Kur'an*'ın daha ilk satırlarından itibaren, karşımıza şaşkınlık verici ve akli karıştırıcı şeyler dikiliverir. *Kur'an* olmayarak konduğu söylenen hükümler ise -ki hadis ve sünnet hükümleri bu kategoriye girer- daha da şaşırtıcıdır. Bundan dolayıdır ki, kendilerini "aydın din adamı" sayan mollalarımızdan bir kısmı, hani sanki "hadis" diye bir kaynak pek yokmuş gibi, İslamın *Kur'an*'dan ibaret bulunduğu, başkaca dayanak aranmaması gerektiği kanısını yerleştirmeye çalışırlar. Oysa, Muhammed'in yaşamını incelemeyen, "hadis" ve "sünnet" şeklinde bıraktığı hükümleri bilmeden, *Kur'an*'ı anlamak mümkün değildir. Fakat, bir an için İslamcılarının, *Kur'an*'dan başka kaynak olmadığına dair öne sürdükleri iddialar geçerli olsa bile, bu iddialar yine de onlara herhangi bir yarar sağlayamaz. Çünkü, "emsalsiz" nitelikte olduğu ve "bir eşi insanlar ve cinler tarafından asla ortaya koyulamayacağı" söylenen *Kur'an*'ı okurken, bu kitabın söylenenlere denk düşmeyip, gerek biçim, gerekse içerik bakımından metotsuzluklarla, çelişme niteliğindeki tutarsızlıklarla, birbirini tersleyen aykırılıklarla, vahiy uğruna akli dışlamalarla, bilimselliğe meydan okumalarla, gereksiz tekrarlamalarla, batıl inançlara ve hurafelere yer veren kıssalarla (masallarla), her türlü beşeri gelişmeyi engelleyici yasaklarla, İslamdan başka din ve inançta olanları aşağılamalarla, dolayısıyla tüm insanlar arası sevgi ve kardeşlik fikrine, "hoşgörü" denen şeye yabancılıklarla dolu olduğunu görmekle derin bir hayal kırıklığına uğrarız. Surelerin ve ayetlerin sıralanışında tam bir düzensizlik ve keşmekeşlik egemendir. Sure ve ayetler ne alfabetik bir sıraya, ne iniş (nüzul) sırasına, ne de konu esasına göre düzenlenmiştir. Hangi surenin ve hangi ayetin önce ya da sonra indiğinin kesin olarak bilinmesi şöyle dursun, önce indiği söylenen sureler ve ayetler kitabın sonlarında, sonradan indiği söylenenler ise, kitabın başlarında yer almıştır. Örneğin, ilk indiği söylenen Alak Suresi, *Kur'an*'da 96. sure olarak yer almıştır; buna karşılık 96. sure olarak indiği kabul edilen Ra'd Suresi, *Kur'an*'ın 13. sırasına konmuştur. *Kur'an*'ın en başında yer alan Fatıha Suresi, Tanrı tarafından beşinci sure olarak gönderildiği söylenen bir suredir. Onu izleyen ve ikinci sırada yer alan Bakara Suresi, 87. sure olmak üzere inmiş kabul edilir. *Kur'an*'da bulunan 114 sureden her birinin iniş sırası ve *Kur'an*'daki

sıraları hep bu düzensizliktedir. Ayetler bakımından da aynı karışıklık söz konusudur. Şeriatçılar bu düzensizliği "*takdim-tehir*" konusu yaparak göz ardı etmeye çalışırlarsa da, muhtemelen söylediklerinin ne kerte sakıncalı sonuç yaratabileceğinden habersizdirler. Bu konuları ilerideki sayfalarda daha geniş olarak göreceğiz.

Öte yandan, çeşitli surelerde yer alan hikâye ve masallar, bölüm pörçük şekilde ve çoğu zaman tersyüz edilmiş olarak anlatılmış olup, bunlar hakkında doğru dürüst bir fikir edinme olasılığı yok kılınmıştır. Sureler ve ayetler arasında tutarsızlık, aykırılık, çelişki, eğrilik olmadığını bildiren ayetlerin hemen yanında, aykırılıklarla, tutarsızlıklarla ve çelişkilerle dolu hükümler yer almıştır; hem de öylesine ki, bazen üç dört satırlık bir ayetin kendi satırları içerisinde çelişki yatar. Nice örnekten biri olarak En'âm Suresi'nin şu ayetini okuyalım:

"Allah kimi doğru yola iletmek isterse, onun kalbini İslama açar, kimi de saptırmak isterse ... kalbini dar ve sıkıntılı kılar. Allah inanmayanları küfür bataklığında bırakır" (En'âm Suresi, ayet 125).

Dikkat edileceği gibi burada Tanrı, dilediğini "*Müslüman*" ve dilediğini "*kâfir*" yapıyor. Kâfir yaptıklarını cezalandırıyor! Hiç Tanrı, kişileri hem kâfir yapar hem de kâfirdirler diye cezalandırır mı? Yine bunun gibi hoşgörü kaynağı olduğunu söyleyen ve örneğin "*Dinde zorlama olmaz...*" (Bakara Suresi, ayet 256) şeklinde hükümler sevk eden *Kur'an*, insanları İslama zorlamak için ölüm saçan buyrukları kapsamakta. Örneğin, "*Müşrikleri (puta tapanları) bulduğunuz yerde öldürün!*" (Tevbe Suresi, ayet 5; Nisâ Suresi, ayet 89 vd.) diye emre diyor. Ya da Kitaplılara (Yahudilere, Hıristiyanlara vd.) karşı savaşı açılmasını, İslamı kabul etmelerine ya da "*küçülerek*" gelip kendi elleriyle cizye (kafa parası) vermelerine kadar savaşa devam edilmesini istiyor (Tevbe Suresi, ayet 29). Yine bunun gibi, "*hoşgörü*" ilkesine dayalı olduğu söylenen *Kur'an*, İslamdan başka din ve inanç tanımadığını vurgulayan hükümlerle doludur. Nice örnekten biri olmak üzere Nisâ Suresi'nin şu ayetini okuyalım: "*Tanrı katında din, kuşkusuz yalnızca İslamdır...*" (Al-i İmrân Suresi, ayet 19). Aynı surenin 85. ayeti şöyledir: "...*İslamdan başka dinlere rağbet edenler tam bir sapıklık ve ziyan içindedirler...*" (Âl-i İmrân Suresi, ayet 85). Yine bunun gibi ana baba, kardeş ve yakınlar arasında iyi tutum göstermeyi öngören ve örneğin, "*Onları esirgeyerek alçakgönüllülükle üzerlerine kanat ger ve 'Rabbim! Küçüklüğümde onlar beni nasıl yetiştirmişlerse, şimdi de sen onlara (öyle) rahmet et' diyerek dua et*" (İsrâ Suresi, ayet 24) şeklin-

de ayetler sevk eden *Kur'an*, İslamdan başka bir inanca yönelik ana baba ya da kardeş gibi yakınlarla karşı düşmanlık saçar. Örneğin, "*Ey inananlar! Babalarınızı, kardeşlerinizi, (eğer) küfrü imana tercih ediyorlarsa dost edinmeyin*" (Tevbe Suresi, ayet 23) ya da "*...Akraba bile olsalar, müşrikler için mağfiret dilemek Peygamber'e ve müminlere yakışmaz*" (Tevbe Suresi, ayet 113) der. Bilindiği gibi, Muhammed, bu tür hükümlere dayanarak, müşrik olarak öldü diye, kendi öz anası için Tanrı'dan mağfiret dilememiş, "*Tanrı bana anam için mağfiret dileme izni vermedi*" demiştir. Müşrik olarak ölen babasının cehennemi boyladığını söylemekten de geri kalmamıştır.

Yine bunun gibi *Kur'an*, düşmana karşı dostluk beslenmesini istemiş gibi görünen hükümlere yer vermekle beraber (Mümtehine Suresi, ayet 7-9), düşmanla dost olmayı yasaklayan hükümlere de yer verir (Mümtehine Suresi, ayet 1). Her ne kadar İslamcılar, bu hükümler arasındaki çelişkiyi, bunlardan birinin diğerini ortadan kaldırdığını öne sürerek giderdiklerini sanırlarsa da, yanlıştır. Çünkü, çelişkiler, Muhammed'in günlük siyasetinden doğma nedenlere dayalı olarak ortaya çıkmış olup, pek çoğu yan yana ve aynı zamanda geçerli olmak üzere iş görürler; üstelik olumlu görünen hükümler, olumsuz nitelikteki hükümler tarafından kaldırılmıştır. Örneğin, Bakara Suresi'ndeki, "*Dinde zorlama olmaz*" (Bakara Suresi, ayet 256), hükmüyle, Tevbe Suresi'nde müşrikleri İslama zorlamak amacıyla yer alan, "*Müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün...*" (Tevbe Suresi, ayet 5) şeklindeki hüküm, çelişme halinde bulunan hükümlerdendir. Bu hükümlerden birincisi, yani "*Dinde zorlama olmaz*" hükmü, Muhammed'in henüz güçlü durumda olmadığı, zorlama yollarına başvuracak yeterliliğe sahip bulunmadığı zamanlarda ve günlük siyasetinin gereği olmak üzere konmuştur. Bu ayeti içeren Bakara Suresi, her ne kadar *Kur'an*'ın ikinci sırasında yer almakla beraber, 87. sure olarak inmiş bir suredir. Buna karşılık "*Müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün*" şeklindeki ayet, Tevbe Suresi'ndedir. Tevbe Suresi ise, hem *Kur'an*'daki sıra itibarıyla -ki 9. suredir- hem de nüzul (iniş) sırasına göre -ki 113. sure olarak inmiştir- Bakara Suresi'nden daha sonraki bir tarihe rastlar. Bu ayeti Muhammed, güçlendiği ve İslamı kılıçla yerleştirmeye başladığı dönemde koymuştur. Bir hüküm, ancak kendisinden önceki bir hükmü yok edebileceğine göre, Bakara Suresi'ndeki "*Dinde zorlama olmaz*" şeklindeki ayetin, Tevbe Suresi'ndeki "*Müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün*" şeklindeki ayetle ortadan kalkmış olması gerekir. Oysa bunu kabul etmek İslamcılara güç gelir. Bu nedenle her iki hükmü geçerliymiş gibi göstermek için, şeytanın bile kolay kolay

bulamayacağı yalanlarla çözüm yollarını ararlar. Onların yalanlarıyla başa çıkmanın tek yolu, *Kur'an*'ı akılcı yoldan eleştirmektir. Aklı şaşırtıcı ve bilimselliğe aykırı daha nice *Kur'an* verilerini ilerideki sayfalarda, örnekler vermek ve bu arada yorumcuların ve İslam bilginlerinin görüşlerini sergilemek şeklinde inceleyeceğiz.

Fikrîsel gelişmenin yazıtı olarak kabul edilen Latince bir deyim var: "*Timeo hominem unius libri*" (Tek kitap okuyandan kork!). Bu deyim, tek kitaba bağlı kalmanın, bağınazlığa, bilgisizliğe ve hoşgörüsüzlüğe sürüklenmek demek olduğunu anlatıyor. Denilebilir ki, Batı dünyasını, "*Karanlık Çağ*"dan çıkarıp, aydınlıklara kavuşturan şey, tek kitabın egemenliğinden kurtulmuşluktur. Bu tek kitap, "*vahiyler*"den oluştuğu öne sürülen "*Kitabı Mukaddes*"tir³. "*Kitabı Mukaddes*", gerçeklere ulaşabilmenin tek yolu olarak kabul edilir, insan beyni buna göre şekillendirilirdi. Ve işte Batı, 17. ve 18. yüzyılda, "*vahiy*"in, yani "*tek kitap*"ın rehberliği yerine, "*akıl rehberliğine*" yer veren "*akılcılık*" çabalarıyla geriliklerden sıyrılıp, uygarlık aşaması yapabilmıştır. Akıl çağının mimarlarına göre "*insan*" denen varlık, yaratıcı nitelikte bir akıl gücüne sahiptir ve eğer aklın özgürlüğünü yok eden engeller önlenemez olursa, sınırsız gelişmelere ulaşabilir.

Ne yazık ki, şeriat ülkeleri bu gerçeği öğrenememiş ve bu nedenle "*Karanlık Çağ*" zihniyetini bugün de terk edememiş olarak, gerilikler, bilgisizlikler ve sefaletler içinde sürünmekte, uygar ülkelere el açıp dilenmektedirler. Atatürk sayesinde akılcılığa yönelip, diğer bütün şeriat ülkelerini fersah fersah geride bırakan Türkiye'de bile, bugün hâlâ "*tek kitap*" özlemine sürdürenler, hâlâ "*gerçeklere akıl yoluyla gidilmez, şeriat yoluyla gidilir*" diyenler, hâlâ vahyin akla üstünlüğünü benimseyenler var. Bunlar, her vesileyle bu görüşlerini ortaya koymaktan geri kalmazlar. Örneğin, "*Son zamanlarda vahyin yerine akıl koymaya çalışanlar var...*" diyerek, akılcılığı savunanları "*akılsızlar*" tanımına sokmaya çalışırlar.⁴ Sokarken de vahyin yerine akıl koymanın "*son zamanlara*" özgü bir iş olmayıp, en azından 2.500 yıllık fikrîsel gelişmenin başlangıcı bulunduğunu bilmezlik bir yana, bir de bu süre boyunca "*vahiy*" niteliğindeki şeyleri bir kenara itip akıl yordamıyla fikrîsel gelişme uygarlığını yaratmış olan bütün düşünürleri, bir gecenin sabahında, "*akılsızlar*" sepetine atıvermişlerdir. Ancak, bunu yaparken de, "*vahiy*" denen şeyin, başlangıçta "*gerçekteki olayların önceden idrak*

3 "*Kitabı Mukaddes*" deyimini *Ahd-i Atiyk* (Eski Ahit) ile *Ahd-i Cedid* (Yeni Ahit) adını taşıyan kitapları kapsayan bir deyimdir. Birincisi, Tanrı'nın Musa'ya verdiği söylenen *Tevrat*'ı, ikincisi de İsa'ya verdiği söylenen *İncil*'i içerir.

4 Diyanet İşleri Başkanı'nın bu doğrultudaki sözleri için bkz. *Cumhuriyet* gazetesi, 21 Nisan 1998.

edildiği rüyalardan ibaret" bulunduğu görüşünü yansıtan İslam yazarlarının yapıtlarını (örneğin, İbn İshak'ın İbn Hişam tarafından tadil edilen *Siyar*'ını, İbn-i Sa'd'ın *Tabakat*'ını, Taberi'nin *Tefsir*'ini), göz ardı etmek bir yana, Azud al-Din al-İci'nin *Kitâb al-Mavâkif* adlı kitabında (ve bu kitapla ilgili olarak al-Curcânî'nin yorumlarında), "*herkesin uykudayken gördüklerini peygamberlerin uyanırken gördüklerine*" dair girişilen tartışmalara da yabancı kalmış gibidirler. Bu tartışmaları burada tekrar ele almak yarar sağlamaz. Yarar sağlayacak olan şey, akıllı savunmanın "*akılsızlık*" olduğunu söyleyen şeriatçılarımızı, "*vahiy*"dir diyerek insanlarımıza öğrettikleri "*şeriat*" verileriyle karşı karşıya getirmektir. Bu yapılacak olunursa şeriatçıları toplum için tehlike olmaksızın çıkarmak kolaylaşır. Zira, "*vahiy*"dir diye benimsetmeye çalıştıkları verilerin akla ve mantığa ters olduğunun anlaşılması halinde, kendilerini "*Samson ve Dalila*" hikâyesinin kahramanı "*Samson*" gibi, saçları kesilmiş (yani güçsüz) durumda (ve sonunda onun uğradığı akıbete uğramış) bulacaklardır.

Şunu eklemek gerekir ki, şeriatçılar, sadece genel kültürden, sadece akılcı düşünceden, sadece müspet ilimden değil, aynı zamanda içeriğini bilir gördükleri İslam şeriatından da ya habersizdirler ya da haberli olsalar da, işlerine geldiği zaman, habersizmiş gibi görünürler. Bundan dolayıdır ki, İslam kaynaklarından naklen sergilediğiniz şeyleri de çoğu zaman "*İslamda böyle şey yok, uyduruyorsun*" deyip size küfürlerle saldırırlar. Bu küfürler, onların ilkelliklerinin, kültürsüzlüklerinin ve her alandaki bilgisizliklerinin kesin kanıtıdır. Fikre karşı akılcı yoldan karşılık vermekten aciz buldukları için, selameti küfür ve hakaret etmekte bulurlar. Şeriatın akıllı dışlayan yönlerini yüzlerine vurduğunuz her defasında yaptıkları budur. Sayısız kez muhatap kaldığım bu tür saldırganlıklar bana şu gerçeği öğretmiştir ki, şeriatçıyı tehlike olmaktan çıkarmanın en etkili yollarından biri, şeriatın, akla, vicdana ve ahlaka aykırılıklarını sergilemektir. Bu usul onları, cevap veremez durumda kılmaya yetecektir. İlginç nice örneklerden birini hikâye edeyim:

Bir süre önce internette U... adı ile yazan mollalarımızdan biri, şeriatta mevcut olmadığını iddia ettiği bir hükmü, varmış gibi gösterdiğimi öne sürerek, "*Yalanından utan (İlhan Arsel) bu yaptığın sahtekârlıktır*" diye bana saldırmaktaydı. Saldırırken de kitap ve makale şeklinde yayımladığım fikirlerimi, görüşlerimi internete aktaran kişileri de -ki aralarında M... adında aydın bir genç vardı- hakaret alanına alıp, "*Gelin M...'ın bu tapınağının yeni ilahının fıkralarına bir göz atalım*" diye caka satmaktaydı. Fakat, bunu yaparken, kendi

bilgisizliğini ve yalanını ortaya koyduğunun ve hakkımda sarf ettiği aşâğılık sözleri, kendi ağzıyla kendisine yöneltmiş olduğunun farkında değildi. Şu bakımdan ki "*Şeriatta böyle şey yoktur*" dediği hüküm, Güneş'in kızgın olduğu zamanlarda öğle namazının serinliğe bırakılmasıyla ilgili olarak Muhammed'in söylediği şu sözleri kapsamaktaydı: "...*'Sıcak şiddetlendiği vakitte salât (-ı Zuhru) serinliğe bırakınız. Zira sıcaklığın şiddeti cehennemnin kaynamasındandır'...*"

Görüldüğü gibi insanlarımıza öğretilen bu şeriat hükmü, yaz sıcaklarının şiddetinin, cehennemnin kaynatılmasından doğduğunu ve bu vakitlerde namazın serinliğe bırakılması gerektiğini anlatmaktadır. Ve işte bana saldıran bu molla U... efendi, İslamda böyle bir şey olmadığını öne sürerek şöyle böbürlenmekteydi:

"Bu hangi ayet ve hadiste var? Epey araştırdım, bulamadım... Hayır, işin ilginç yanı, ilmen fakir de değiliz. Bizim buradaki digital sistemde toplam 780 giga byt olarak beş binin üzerinde kitap var hafızada. 30 saniyede 300 kitabı baştan sona okuyor. Böyle bir şey çıkmadı ki! Eğer burada çıkmazsa, o yoktur. Fakat, hani dedik ki, gel biz, bizim Altınbaş'lara da bir soralım. Ekibimizin içindeki iki arkadaşımız Mısır'da El Ezher Yüksek Şeriat İlimleri Akademisi'nden mezun. 'Hiç duymadık' dediler. Eh bu kadar araştırmadan sonra (İlhan Arsel'e), 'Yalanından utan, bu sahtekârlıktır' diyebiliriz."

Evet, böyle diyordu şeriatçı efendi: "*780 giga byt'lık digital*" sisteminde böyle bir şey olmadığını ya da Altınbaş'ların ya da El Ezher'den mezun olmuş arkadaşlarının böyle bir şey duymadıklarını iddia ederek, veryansın saldırmaktaydı bana! Bütün bunları yapacağına, burnunun ucunda duran İslam kaynaklarına (örneğin, Diyanet Vakfı Yayınları'na) göz atsaydı, kuşkusuz gülünç ve zavallı durumlara düşmezdi. Çünkü, "*İslamda böyle bir şey yok*" dediği, yukarıdaki sözler, Muhammed'in sözleri olarak, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın *Sahîh-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarîh Tercemesi ve Şerhi* adlı yayınlarının ikinci cildinin 476. ve 477. sayfalarında, 321 sayılı hadis şeklinde yer almıştır. Bu hadis hükmüne göre, Muhammed aynen şöyle diyor:

"Sıcak şiddetlendiği vakitte salât (1-Zuhru) serinliğe bırakınız. Zirâ sıcaklığın şiddeti Cehennem'in kaynamasındandır. Nâr (-ı Cehennem) Rabbine arz-ı şekvâ etti: 'Yâ Rab, beni ben yiyorum (İzin ver)' dedi. Allâhu Teâla da iki defa nefes almasına

izin verdi. Nefesin biri kışın, diğeri yazın. En çok ma'rûz olduğumuz sıcak ile sizi en ziyâde üşüten zemherir (işte budur)."⁵

Görülüyor ki Muhammed'in söylemesine göre, mevsimlerin sıcak ya da soğuk oluşlarının nedeni, cehennemin kaynamasından ve nefes almasındandır; cehennemin kaynaması, şiddetli sıcaklara neden olmaktadır. Öte yandan fazla kaynamaktan dolayı cehennem kendi kendisini yemeye başlar ve Tanrı'ya şikâyette bulunur: "*Ya Rab*" der, "*beni ben yiyorum!*" Ve cehennemin bu şikâyeti üzerine Tanrı ona, iki kez nefes alması için izin verir ki, bu da sıcak ve soğuk mevsimleri oluşturur!

Ve işte din adamlarımız, Diyanet Vakfı Yayınları'nda yer alan şeriat hükümlerine göre kış ve yaz aylarının oluşumunu, müspet ilim verilerini askıya alan bu tür hükümlerle insanlarımıza öğretirler. Şeriat kaynaklarında buna benzer hükümlerin sayısı, sınırsız denebilecek kadar çoktur. Sırf fikir edinmek için, cehennemin kaynamasıyla ilgili bu yukardaki şeriat hükmünü pekiştiren bir örnek daha vereyim:

Muhammed'in söylemesine göre cehennem, cuma gününden başka her gün parlatılmaktadır. Ve parlatıldığı sırada, Güneş zeval vaktinde bulunmuş olur.⁶ Ve işte Güneş zeval vaktindeyken yeryüzünün sıcak oluşunun nedeni cehennemin parlatılmakta oluşudur. Ve cehennem, cuma gününden başka her gün o saatte parlatıldığı için Güneş zeval vaktindeyken namaz kılınması yasaklanmıştır. Fakat, cehennem sadece cuma günü parlatılmadığı içindir ki, cuma günü, Güneş zeval vaktindeyken namaz kılınması gerekir.⁷

Öte yandan *Kur'an*'da, cehennemin Tanrı'yla sık sık konuştuğu ve Tanrı'nın sorularını cevaplandığı yazılıdır. Örneğin, *Kur'an*'da (Kaf Suresi'nde), günahkârlar ateşe atıldıkça, Tanrı'nın cehenneme "*Doldun mu?*" diye sorduğu, cehennemin de bu soruya, "*(Hayır dolmadım) Daha var mı?*" diye cevap verdiği anlatılmıştır (Kaf Suresi, ayet 30). Anlaşılan, cehennem insanları yemekten pek hoşlanıyor olmalı ki, bir türlü doyamamaktadır.

Halkın çoğunluğuna ve saf insanlarımıza öğretilen sayısız denecek kadar çok olan bu tür verilerin, akli başında kişiler tarafından eleştiri konusu yapılabileceğini düşünen şeriatçılar, minareyi çalan kılıfını hazırlar misali, kendi akli seviyelerine uygun kurnazlıkta ya-

5 Buhari'nin Ebu Hüreyre'den rivayeti için bkz. *Sahîh-i Buhârî Muhtasan Tecrîd-i Sarîh Tercemesi ve Şerhi*, Hadis No. 321, c.2, s.476-477.

6 Bilindiği gibi "*zeval vakti*", Güneş'in başucunda bulunma zamanıdır.

7 İmam Gâzâlî, *Kimyâi's-Saadet*, İstanbul, 1979, s.107.

nıtlama yollarını bulmuşlardır. Bir kısmı "İslam şeriatında böyle şey yoktur" deyip işin içinden çıkarlar. Bir kısmı ise, yeryüzündeki sıcaklığın, cehennemın kaynaması yüzünden olmasının ya da cehennemın şikâyetinde bulunup nefes almasının "kinaye ve mecaz" kabilinden şeyler olabileceğini belirtirler. Fakat, bu söylediklerine kendileri de pek inanmadıkları için, "Maahaza bunların hakikat olmasına da hiçbir mani-i akli yoktur" demekten kendilerini alamazlar. Yani cehennemın yukarıdaki şekilde konuşup Tanrı'yla sohbet etmesinin, ona şikâyetinde bulunmasının pekâlâ mümkün olduğunu anlatırlar ve insandan başka "mevcudatın" konuşabileceğini, "fikir ederek düşünebileceğini", yani "natık ve müdrük" olmalarının mümkün bulunduğunu söylerler.⁸

Ve işte şeriatın, akli gerçekten çılgına çeviren bütün bu (ve nice benzeri) verileri, başta Diyanet İşleri Başkanlığı'nın "üstatları" ve ilahiyat fakültelerinin "profesör" ya da "doçent" unvanlı uzmanları olmak üzere, tüm şeriatçılarımıza göre "ilim" denen şeyin ta kendisidir!

Ne demeli? Bu tür bir ilmin, bu tür bir mantığın, bana "Yalanından utan" diye saldıran U... tipi zavallı şeriatçıları yarattığına şaşılır mı? Fakat, her ne olursa olsun ibret verici konu şudur ki, yukarıdaki yazının internette yayımlanmasından sonra, U... denen şeriatçı efendi ortalıklardan kayboldu, yazı yazmaz oldu. Yukarıdaki konularda onun susmuşluğunu gideren kimse de çıkmadı.

Demek istediğim şudur ki, şeriatın insan aklını durduran ve dumura uğratan verilerini ortaya sermekle, şeriatçıyı kendi alanında da susturmak ve tehlike olmaktan çıkarmak mümkündür. Yeter ki, aydınlarımız, biraz olsun şeriatın içyüzünü incelemiş ve öğrenmiş olsunlar.

*
* *

Bütün bunlar bir yana, bir de şu var ki, Türkiye Cumhuriyeti devleti, vahiyelere göre değil, akılcı verilere dayalı olarak kurulmuş "laik" bir devlettir. Anayasası, kanunları ve tüzükleri, vahiyelere yer vermek şöyle dursun, gerçeği söylemek gerekirse vahiyelere karşıt akılcı hükümlere dayalıdır. Nice sayısız örnekten bir ikisini zikretmek gerekirse, Kur'an, müşriklerin (Tanrı'ya eş koşanların) öldürülmelerini emreder (örneğin bkz. Tevbe Suresi, ayet 5); oysa kanunlarımıza göre "müşrik"tir diye adam öldürmek, "cinayet işlemek" demektir. Yine bunun gibi Kur'an, İslamdan başka bir dine yönelenleri "sapık" diye tanımlar (örneğin bkz. Âl-i İmrân Suresi, ayet 85) ve ehl-i kitaba (Ya-

8 Sahîh-i..., Diyanet Yayınları, c.2, s.478.

hudilere ve Hıristiyanlara) karşı, İslamı kabul etmelerine ya da kendi elleriyle küçülerek "cizye" (kafa parası) ödemelerine kadar, savaş açılmasını emreder (Tevbe Suresi, ayet 29); "cizye"yi İslamı kabul etmemelerinin cezası olarak görür.⁹ Oysa bütün bunlar kanunlarımıza göre suç niteliğinde şeylerdir. Vahiylere göre kadınlar, "aklen ve dinen dîn" sayılıp, iki kadının tanıklığı bir erkeğin tanıklığına bedeldir, mirasta da kadın erkeğin yarı payına sahiptir (örneğin, Bakara Suresi, ayet 282; Nisâ Suresi, ayet 11, 176). Oysa kanunlarımız böyle bir zihniyeti redle, gerek şahitlik ve gerek miras konularında kadını erkeğe eşit kılmıştır. Yine bunun gibi, vahiylere göre erkeklerin dörde kadar kadınla evlenmeleri (ve ayrıca diledikleri sayıda cariye edinmeleri) olasıdır (Nisâ Suresi, ayet 3). Oysa böyle bir şey, kanunlarımıza göre cezai hükümlerle yasaklanmıştır.

Çağdaş devlet anlayışımızın temelini oluşturan şey, tek kitaba bağlı olarak vahiylere göre yaşamak değil, vahiylere yerine akli koyaktır. Şeriatçıların artık şunu iyice bilmeleri gerekir ki, vahyi bırakıp akla sarılmak "akılsızlık" değil, aksine akıllılıktır ve akli vahye teslim eden hiçbir toplum uygarlaşamaz, uygarlaşamamıştır, uygarlaşamayacaktır; çünkü, uygarlık denen şey, sürekli bir değişme ve gelişme demektir. Değişmekte olan bir dünyada, hiç değişmeyen vahiyle değil, yaratıcılığın ve gelişmenin tek aracı olan akla özgürlük vermekle, akılcı düşüncüyü egemen duruma getirmekle, din verilerini eleştirel akıl süzgecinden geçirmekle uygarca yaşanabilir.

---

9 Tevbe Suresi'nin 29. ayetinin Diyanet Başkanlığı tarafından yapılan açıklaması için bkz. *Sahîh-i....* c.8, s.451.

KUR'AN'IN ELEŞTİRİSİ

(KUR'AN HAKKINDA BAZI DÜŞÜNCELER)

I. BÖLÜM
GENEL GÖRÜŞLER

KUR'AN'IN "ELEŞTİRİLEMEZ",
"TARTIŞMA KABUL ETMEZ", "İÇERİĞİ DEĞİŞTİRİLEMEZ",
HİÇBİR ŞEKİLDE DEĞİŞMEZ BİR KİTAP OLARAK
BENİMSENMESİ VE BUNDAN DOĞMA SAKINCALAR

"Hiç şüphesiz o (Kur'an) çok şerefli, siz elçimin sözüdür..."
(Hâkka Suresi, ayet 40)

"Rabbinin sözü, doğruluk ve adalet bakımından tamamlanmıştır. Onun sözlerini değiştirebilecek kimse yoktur. O, işittendir, bilendir."
(En'âm Suresi, ayet 115)

"...Bugün size dininizi ikmal ettim, üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslamı beğendim..."
(Mâide Suresi, ayet 3)

"Ey Muhammed! Allah'ın ayetleri üzerinde tartışanları görmez misin? Nasıl da döndürülüyorlar (onu tastike yanaşmıyorlar)! Kitabı ve peygamberlerimize gönderdiklerimizi yalanlayanlar elbette bileceklerdir (ki), boyunlarında daimi halkalar ve zincirler olarak kaynar suya sürülür, sonra ateşte yakılırlar..."
(Mü'min Suresi, ayet 69-72)

"...Bunun üzerine Allah, kuluna (Muhammed'e) vahyini bildirdi. (Gözleriyle) gördüğünü kalbi yalanlamadı.